

Planter

Registreringsnet uge 23: skadegørere i vinter- og vårsæd, roer og kartofler

Angrebene af Septoria er fortsat svage. Der er kun fundet meget få bladlus i korn.

Analyse | 08. juni 2022

Registrering af svampesygdomme i korn

Ved angivelse af vejledende bekæmpelsestærskler for svampesygdomme i korn nedenfor er det forudsat, at der i de tidlige vækststadier medtælles angreb på hele planten og fra og med vækststadiet 32 (2 knæ udviklet) medtælles kun angreb på de 3 øverste fuldt udviklede blade af hovedstrå.

Fra vækststadiet 45 bedømmes yderligere procent dækning på faneblad og 2. øverste blad.

Tystofte bedømmer også løbende angreb af svampesygdomme i forskellige kornsorter, og bedømmelserne kan følges på 2022 – [TystofteFonden](https://www.tystofte.dk/resultater/observationsparceller/2022-2/) (<https://www.tystofte.dk/resultater/observationsparceller/2022-2/>)

8. registrering af svampesygdomme i vintersæd

Vinterbyg

Svampebekæmpelse i vinterbyg er ikke længere aktuell. Der er stadig ingen angreb af Ramularia af betydning.

Det gennemsnitlige vækststadium er 71 (første kerner halv størrelse, kerneindhold vandagtigt), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 77 (alle kerner fuld størrelse, sent mælkemodent stadium).

Nedenfor ses udviklingen i vækststadier i vinterbyg i registreringsnettet de senere år.

Dette var sidste registrering i vinterbyg i år. Vi takker for indberetningerne.

Her ses udviklingen i vækststadier i vinterbyg i registreringsnettet de senere år:

Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17			31	30	30	31	29	32	31	30	31
18	31	25	34	31	31	32	32	37	32	31	34
19	35	28	38	35	35	36	36	43	38	35	41

Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
20	41	31	47	42	48	45	46	48	46	44	50
21	50	42	55	49	58	56	61	59	52	51	63
22	62	50	63	59	66	66	66	68	63	60	67
23	67	58	70	64	72	71	74	69	68	67	71

Foto 1-2. Svampebekæmpelse i vinterbyg er ikke længere aktuel. De længst udviklede marker er i vækststadie 77 som på billedet. På det ene foto er kerneindholdet presset ud. Fotograferet 7. juni 2022 af Irene Skovby Rasmussen, VKST. I vækststadie 75 har alle kerner fuld størrelse og kerneindholdet er mælket og let grynet. Vækststadie 77 er sent mælkemodent stadie.

Vinterhvede

8. registrering er foretaget. Der er ikke fundet brunrust. Der er meldt om en enkelt pustel i Kvium i et ubehandlet forsøg ved Holeby og om 1-2 pustler på de nederste blade på de fleste planter i en mark med Pondus på Sydlangeland.

Der er fundet gulrust i ca. 5 procent af de ubehandlede observationer. Der er fundet angreb i Heerup ved Soderup og Ringsted (100 hhv. 0,1 procent angrebne planter) og ved Sejet ved Horsens og Tystofte (0,01 procent angrebne planter). Der er også fra praksis meldt om fund af gulrust (spredte angreb) i Heerup på Samsø 4. maj og ved Skælskør (meget få angrebne blade) 23. maj.

I Graham er fundet gulrust ved Sejet og på Bornholm (0,5 hhv. 5 procent angrebne planter). Ved Soderup er også fundet angreb i KWS Extase (0,5 procent angrebne planter) og ved Sejet i Momentum (1 procent angrebne planter).

Derudover er fundet gulrust i sortsblandingerne Wheat Mix 221 (Heerup, Kvium, Rembrandt) og Allround Mix (Pondus, Momentum, Informer) med 0,01 procent angrebne planter ved Sejet i Wheat Mix 221 og med 1 hhv. 5 procent angrebne planter i Allround Mix ved Sejet hhv. Soderup.

Der blev 19. maj også meldt om kraftige angreb af gulrust i den ældre meget modtagelige sort Kalmar ved Randers. Gulrust kan trives i næsten alt slags vejr, så det er forekomst af smitstof og sorternes modtagelighed, som er afgørende.

De mest modtagelige af de nuværende mest dyrkede sorter har 2 (modtagelig) i modtagelighed overfor gulrust, mens de tidligere dyrkede sorter Benchmark og Kalmar havde 4 (ekstrem modtagelig) hhv. 3 (meget modtagelig) i modtagelighed. Heerup dækker 8,3 procent af hvedearealet, KWS Extase 6,9 procent og KWS Lili 1,5 procent af hvedearealet. Vær derfor opmærksom på evt. gulrust i disse sorter.

Angrebene af Septoria er pt. fortsat svage grundet det tørre forår, og mange marker er meget rene også på de nederste blade. Nedbør fra omkring medio maj og frem har medført smitte. Angrebene af Septoria vil vise sig ca. 3 uger efter smitten/nedbøren, dvs. angreb vil i områder med flere nedbørsdage vise sig løbende fra nu af og først lidt senere i områder med nedbør senere.

Til den sidste delte aksbehandling er anbefalet 0,25-0,4 l Propulse blandet med f.eks. 0,15-0,2 l Folicur Xpert/Prosaro EC 250 eller 0,2-0,25 l Orius Max afhængig af sort og smittetryk/nedbør. De højeste doser anbefales kun i de mest modtagelige sorter i områder med mest nedbør. I de fleste marker kan man anvende laveste dosis, dvs. 0,25 l Propulse blandet med 0,15 l Folicur Xpert/Prosaro EC 250 eller blandet med 0,2 l Orius Max.

I de mindst modtagelige sorter hvor markerne ser meget rene ud også i bunden af afgrøden, kan behandling i st. 39 måske være sidste sprøjtning, hvis der er anvendt mindst 0,5-0,6 l Balaya. Hvis man skal have brugt restlagre af triazolere kan evt. også anvendes ren Orius Max/Folicur Xpert/Prosaro i sådanne marker.

Pondus og sortsblandingerne Allround Mix og Power Mix hører til de mindst modtagelige sorter for Septoria (1 i modtagelighed), mens følgende sorter er middel modtagelige (2 i modtagelighed): Informer, Heerup, Rembrandt, KWS Extase, Kvium, Momentum, RGT Saki, KWS Colosseum, Wheat Mix 221. Følgende mindre udbredte sorter er meget modtagelige (3 i modtagelighed): Chevignon, Graham, KWS Lili, LG Skyscraper.

I de sydlige og kystnære egne af landet med erfaring for sene angreb af brunrust er det vigtigt at vælge en blandingspartner til Propulse med god effekt mod brunrust, som i nogle år kan være et problem. Det gælder også i Heerup, hvor gulrust kan være et problem. De fleste af de dyrkede sorter er modtagelige for brunrust, men følgende sorter er mest modtagelige: Pondus, Kvium, Graham, KWS Lili, RGT Saki og Colosseum.

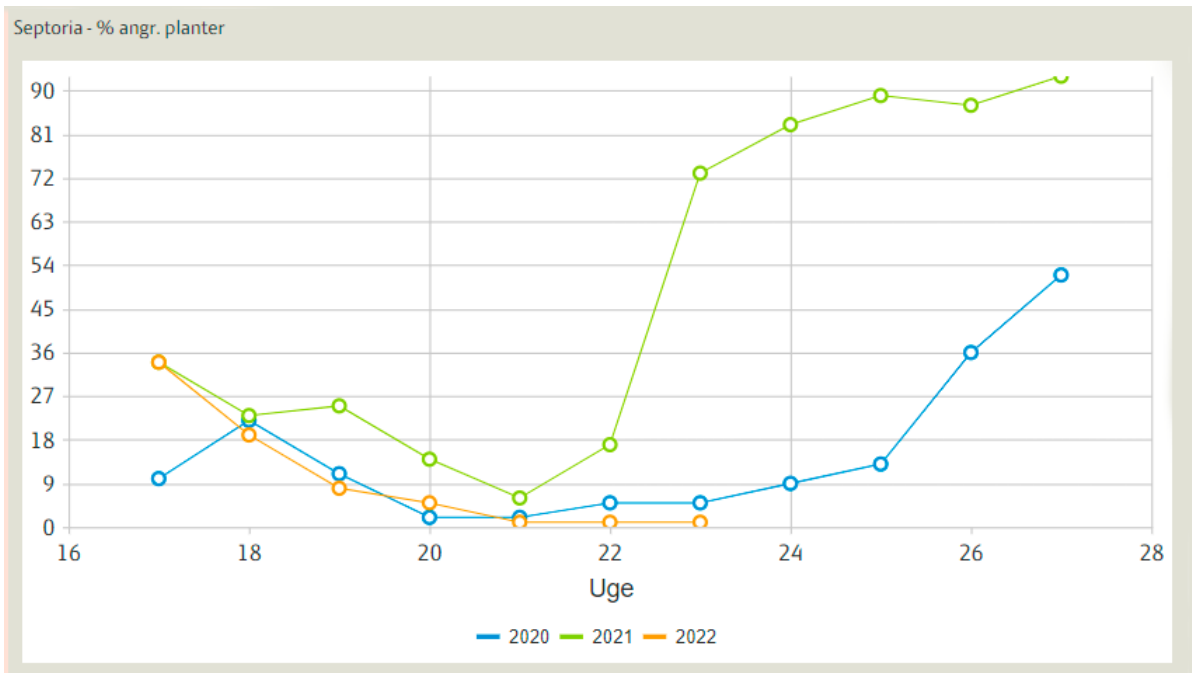
Vær obs på sprøjtefristerne, som er vækststadiet 61 for Propulse og vækststadiet 69 for Orius Max, Folicur Xpert og Prosaro EC 250.

Det gennemsnitlige vækststadiet er 59 (gennemskredet), mens de længst udviklede marker er i vækststadiet 65 (under blomstring).

Her ses udviklingen i vækststadier i vinterhvede i registreringsnettet de senere år:

Uge-nr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17			30	30	30	30	30	31	31	31	30
18	30	25	31	31	30	31	30	32	32	31	31
19	31	28	32	32	31	32	31	33	32	32	32
20	33	30	35	33	34	34	32	35	35	34	35
21	35	33	37	35	38	38	40	39	38	37	40
22	44	37	46	38	48	47	53	46	43	41	50
23	50	45	55	41	62	58	66	55	55	53	59
24	58	55	65	51	68	64	71	65	61	62	
25	63	62	70	58	71	69	75	70	68	69	

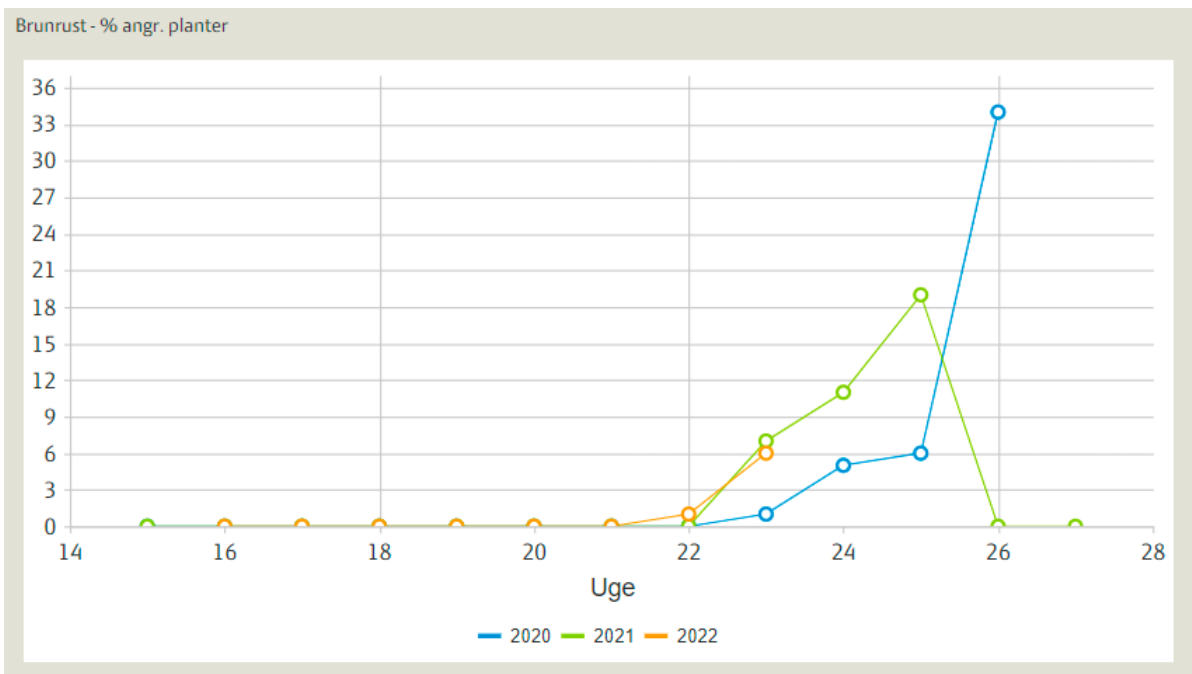

Figur 1. Udviklingen af Septoria pt. i hvede i forhold til de to foregående år.

Rug

8. registrering er foretaget. Angrebene af brunrust har igen bredt sig lidt i den forløbne uge. Der er fundet brunrust i ca. 20-25 procent af de ubehandlede marker med op til 100 procent angrebne planter. Brunrust fremmes af varmt vejr (15-22°C er optimum) og bladflugt. Ved optimale forhold er inkubationstiden (tiden fra smitte til symptomer ses) ned til 5-6 dage. Angreb breder sig derfor ofte sidst i sæsonen. Jo senere angreb jo mindre udbyttetab.

Brunrust bekæmpes ved over 10 procent angrebne planter til vækststadiet 69 (afsluttet blomstring). Der er denne uge udløst bekæmpelse i ca. 15 procent af de ubehandlede marker. Det gennemsnitlige vækststadium er 68 (tæt på afsluttet blomstring), så evt. svampebekæmpelse i rug er nu ikke længere aktuell i mange marker eller skal nu afsluttes.

Figur 2. Udviklingen af brunrust pt. i rug i forhold til de to foregående år. Registreringsnettet er stoppet i uge 26 i tidligere år, se derfor bort fra data på dette tidspunkt.

Foto 3. Brunrust i rug i registreringsnettet ved Ringsted fotograferet 7. juni 2022 af Irene Skovby Rasmussen, VKST.

Triticale

8. registrering er foretaget. Der er kun foretaget registreringer i 10 marker i to sorter Cappricia og Trias.

Meldug er mest udbredt og har igen bredt sig. Der er udløst meldugbekæmpelse i ca. 50 procent af de ubehandlede marker i begge sorter. Fra praksis er også meldt om tilfælde af meget meldug i Cappricia. Meldug anbefales i modtagelige sorter bekæmpet i vækststadie 41-60 ved over 50 procent angrebne planter og herefter ved over 75 procent angrebne planter til vækststadie 65 (blomstring).

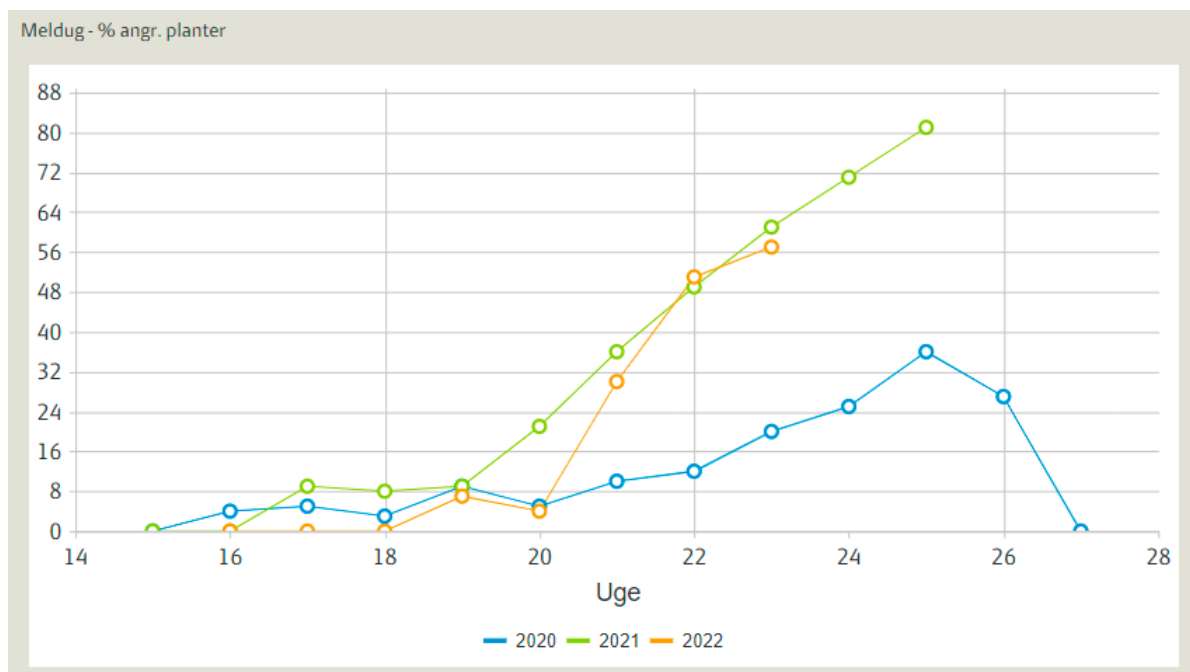
Der er udløst bekæmpelse af gulrust i 4 ubehandlede marker med Cappricia (5-90 procent angrebne planter). Gulrust bekæmpes i Cappricia ved 1 procent angrebne planter til vækststadie 65. Der er ikke udløst bekæmpelse i Trias.

Til bekæmpelse kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius Max eller 0,25 l Folicur Xpert. Dosis hæves ved mere udbredte angreb. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

Det gennemsnitlige vækststadie er 63 (under blomstring). Evt. svampebekæmpelse skal derfor nu til at afsluttes.

Registreringen i den kommende uge er sidste registrering i triticale i år.

Figur 3. Udviklingen af meldug i tritiale pt. i forhold til de to foregående år. Registreringsnettet er stoppet i uge 26 i tidligere år, se derfor bort fra data på dette tidspunkt.

4. registrering hvedegalmyg

Forekomsten af orangegule hvedegalmyg følges via feromonfælder på ca. 50 lokaliteter. Fælderne aflæses to gange om ugen. 4. registrering er foretaget 7. juni.

Flere og flere sorter er resistente mod de orangegule hvedegalmyg. Følgende af de dyrkede sorter er resistente mod den orangegule hvedegalmyg, og bekæmpelse er derfor ikke aktuel: Champion, Heerup, KWS Firefly, KWS Scimitar, LG Initial, LG Skyscraper, Pondus, RGT Bairstow, RGT Saki, SY Insitor og Sheriff. I sortsblandinger anbefales bekæmpelse ikke i blandinger med mindst 2 resistente sorter, dvs. bekæmpelse anbefales ikke i blandingen Power Mix (Pondus, RGT Saki, Momentum).

Hveden er modtagelig for evt. angreb fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (vækststadiet 43-61). Hvedemarkerne med feromonfælder er nu i vækststadiet 39 til 65. Galmyggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er vindstille, tørt og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning.

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring). Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel.

Sommervejret i pinsen den 4.-5. maj har medført højere forekomster på 3 lokaliteter nemlig ved Hjørring, Vrå og Bjødstrup i Østjylland, hvor der er fanget 185-265 hvedegalmyg i fælderne, men da det er første aflæsning på 2 af lokaliteterne, kan fangsterne ikke omsættes til antal pr. fælde pr. dag. På den sidste lokalitet er fanget 53 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag. Siden opdateringen 7. juni er der yderligere 4 lokaliteter med over 30 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag nemlig ved: Nakskov (65), Haslev (73), Egtved (53) og Ringkøbing (35).

Det nuværende ustadige vejr er ikke gunstig for hvedegalmyggens æglægning. Bekæmpelse bliver i år ikke aktuel i marker, der har passeret stadiet 61, når det igen bliver "godt vejr".

Vær også opmærksom på evt. angreb i vårhvede, hvor der oftere end i vinterhvede er et sammenfald mellem et modtageligt udviklingstrin og flyvning.

5. registrering af svampesygdomme i vårbyg og havre

Vårbyg

5. registrering er foretaget. Angrebene er pt. stadig overvejende svage, mens der i enkeltmarker er mere udbredte angreb.

Bygbladplet og bygrust er mest udbredt. Der er fundet bygbladplet i ca. 10 procent af de ubehandlede marker og mest i RGT Planet med op til 10 procent angrebne. I en enkelt observation i Laureate er fundet 15 procent angrebne planter. I Laureate er også meldt om flere "reder" med bygbladplet i en mark ved Stege.

Der er udløst bygrustbekæmpelse i 2 procent af markerne, og der er ikke klare sortsforskelle. Der er skoldplet i ca. 5 procent af observationerne med op til 10 procent angrebne planter.

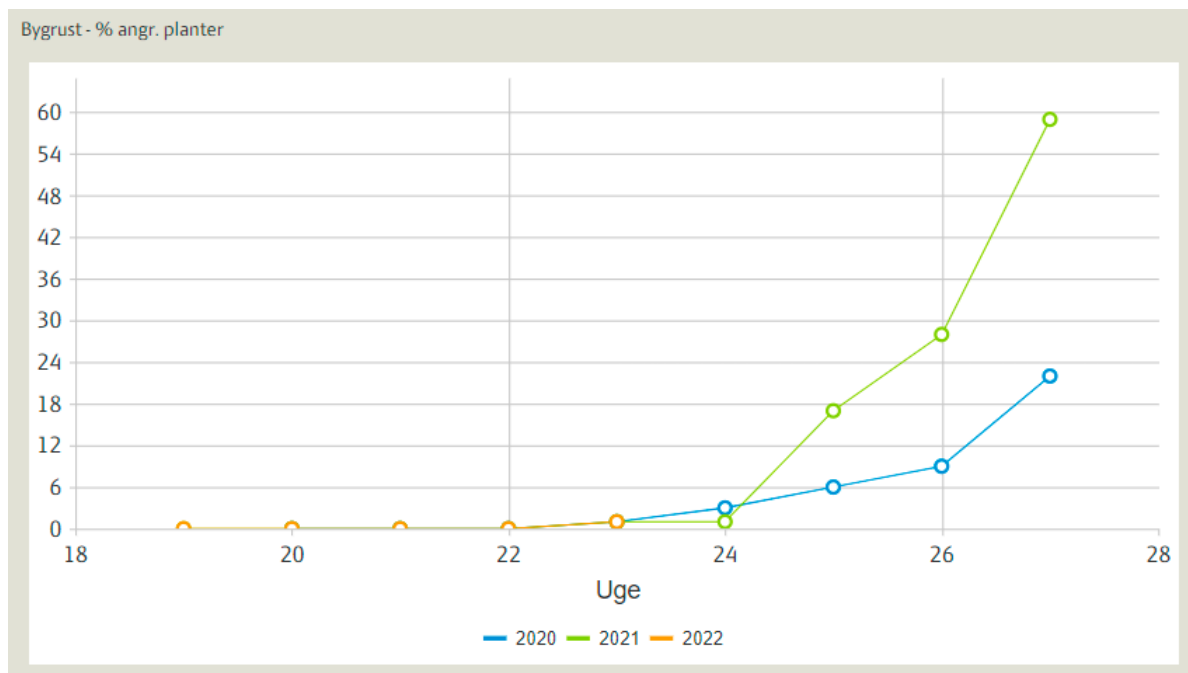
Bygbladplet bekæmpes i meget modtagelige sorter (RGT Planet, Applaus) frem til vækststadiet 65 ved over 10-25 procent angrebne planter og i de øvrige modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter til vækststadiet 65 ved over 10 procent angrebne planter.

Behovet for at bekæmpe skoldplet fastlægges ved at tælle dage med nedbør fra vækststadiet 31 (1 knæ udviklet), ligesom der skal være mindst 10 procent angrebne planter. 5 dage med nedbør udløser behandling i modtagelige sorter. I marker med forfrugt byg og samtidig reduceret jordbearbejdning er tærsklen lavere.

Ved behov for svampebekæmpelse omkring skridning anbefales Propulse-holdige løsninger, hvor dosis fastlægges efter smittetryk. Anvend afhængig af smittetryk i intervallet 0,25-0,35 l Propulse blandet med f.eks. 0,15-0,25 l Orius Max/Comet Pro. Vil man være sikker på at få de gamle triazolere opbrugt, kan i stedet for Propulse også anvendes 0,25-0,35 l Prosaro eller Proline Xpert blandet med 0,15-0,2 l Comet Pro. Vær ved brug af midler med nye etiketter og navne opmærksom på de nye triazolregler.

Der er kun registreret angreb af bladlus i 10-15 procent af observationerne og med meget svage angreb (op til 1 procent angrebne strå). Angrebene af kornbladbillelarver er også overvejende svage, men med mere udbredte angreb i enkeltmarker (op til 30 procent strå med larver). Kornbladbillelarver bekæmpes ved 0,5-1,0 larve pr. aksbærende strå indtil omkring begyndende skridning. Det gennemsnitlige vækststadium er stadium 46 (første stak snart synlig), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 57 (snart gennemskredet).

Figur 4. Udviklingen af bygrust pt. i vårbyg i forhold til de to foregående år.

Havre

5. registrering er foretaget. Der er kun fundet meldug i ca. 5 procent af observationerne med op til 5 procent angrebne planter. Meldug anbefales i vækststadiet 37-65 i modtagelige sorter bekæmpet ved over 50-75 procent angrebne planter. Sorten Delfin er resistent mod meldug.

Angrebene af bladlus er meget svage, og der er kun fundet op til 1 procent angrebne strå. Angrebene af kornbladbillelarver er også overvejende svage, men med mere udbredte angreb i enkeltmarker (op til 30 procent strå med larver). Kornbladbiller bekæmpes ved 0,5-1,0 larve pr. aksbærende strå indtil omkring begyndende skridning.

Det gennemsnitlige vækststadiet er stadiet 46 (tæt på begyndende skridning), mens de længst udviklede marker er under skridning (vækststadiet 55).

I havre foretages der relativt få registreringer.

8. registrering af svampesygdomme i alm. rajgræs

Der er fundet angreb af kronrust i ca. 55 procent af observationerne, men hovedsagelig svage angreb. Det højeste angreb er 10 procent dækning i Greenway og Esquire. Meldug er fundet i ca. 30 procent af markerne og overvejende med svage angreb men med op til 5 procent dækning.

De vigtige behandlinger mod svampe i rajgræs er omkring vækststadiet 45-51 og 69.

Det gennemsnitlige vækststadiet er 61 (begyndende blomstring), mens de længst udviklede marker er afblomstret.

Til bekæmpelse kan anvendes f.eks. 0,2-0,25 l Entargo blandet med 0,25-0,3 l Folicur Xpert. Der kan også anvendes 0,25-0,3 l Comet Pro blandet med 0,2-0,25 l Folicur Xpert. Bemærk at Orius Max senest må anvendes under skridning (vækststadiet 55) og derfor ikke er nævnt. Balaya må heller ikke længere anvendes (må senest anvendes 31. maj).

6. registrering af skadedyr i roer

NBR og Nordic Sugar følger forekomsten af skadedyr i sukeroer til sidst i juni, og resultaterne kan også følges på registreringsnettet. Data opdateres hver torsdag. Der er kun fundet meget få og enkeltstående eksempler på mineringer af bedefluer og på forekomst af bedebldlus. Der er derfor pt. intet bekæmpelsesbehov.

3. registrering af cikader i kartofler

Der blev opsat gule limplader i uge 20, og de første aflæsninger blev foretaget i uge 21. 3. aflæsning af fælderne er nu foretaget, og data viser fangster fra den forløbne uge. Det varme vejr i pinsen 4.-5. juni har øget forekomsten meget, og der er nu flyvning på alle 21 lokaliteter og med op til i gennemsnit 640 cikader pr. limplade.

Allerede ved 1. aflæsning var der en del indflyvning af cikader. Indflyvningen er igen i år sket tidlig. Evt. bekæmpelse er tidligst aktuel 4 uger efter indflyvning. Indflyvning er i de tidligst fremspillede marker sket i uge 20. Bekæmpelse er derfor aktuel i de tidligst fremspillede marker i den kommende uge 24. Til bekæmpelse anbefales 0,15 kg Mospilan.

I stivelseskartofler er der ofte behov for 2 behandlinger mod cikader, mens der sjældent er behov for bekæmpelse i lægge- og spisekartofler.

[Se registreringer i Registreringsnettet](#)

[Følg udviklingen af skadegørere i registreringsnettet 2022](#)

Se alle ugekommentarer til udviklingen af skadegørere

Emneord

[Registreringsnet/varsling](#)

[Skadedyrsbekæmpelse](#)

[Sukkerroer](#)

[+3](#)

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 2028 2695

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

